

א) ועי' רש"י לקמן ק"ט. ד"ה
מריסר עיליתין. ג) ועי' ח"ו.
א) נבער שור גי' הערוך
לשורין. ד) נגריסת הערוך
שחפי דקישא פ"י קליפת
הקניס, ט) ועי' י"ח. טז.)
ו) נכרסת מד; ז) ו; ח) נשס ע"ש
מב: ע"ש; ט) ועי' ע"ש
כרש"י, ט) ושמעון קט"ל.

תורה אור השלם

1 חפר גומין בו יפול ופרץ
גדר ישכנו נחש.
קהלת י"ח

הגהות הב"ח

א) גב' שילחן משני
דקלים (מאי מי דקלים)
תח"מ וי"ב ק"א א"י:
ב) תוס' ד"ה ולתו וכו'
משום גילו ובע"ג דבפ"ב
דע"ז אמר: א) ד"ה רב
יוסף וכו' ואמר לביג' לה
אלף כתיב:

רבינו הגאון

מי דקלים. המעין היוצא
במערבא סביב אותן ג'
שחלים. וברושמי שונין
מי דקרון שדוקרין את
המרה. אבוב רעה. פי'
בלשון ישמעאל אנבוב אל
רעאי או עצאה אל רעאי.

שמונה שרצים פרק ארבעה עשר שבת

כר קשא. ממונה למלך וישראל היה: דילמא חיויא דרננן. שעבר על
נידוי חכמים ונחש הנושכו על כך אין לו רפואה לפיכך לא נמלא לו
רפואה: אין רבי. אין רבינו כך היה: דכי נח נפשיה דרנן גזר רב
ילחא. שיהיו ממעטים משמחה אותה שנה ולא יהא אדם מציא אסא

בר קשא דפומבדיתא דטרקיה חיויא הוה
תליסר חמרי חירותא בפומבדיתא קרעינהו
לכולהו ואישתכחו טריפה הואי חדא בההוא
גיסא דפומבדיתא עד דאזלי מייתי לה אכלה
אריה אמר להו אב"י דילמא חיויא דרבנן
טרקיה דלית ליה אסותא דכתיב ופורץ
גדר ישכנו נחש אמרו ליה אין רבי דכי נח
נפשיה דרב גזר רב יצחק בר ביסנא דליבא
דלימטייה אסא וגידמי לבי הילולא [במבלא]
ואול איהו אמטי אסא וגידמי לבי הילולא
במבלא טרקיה חיויא ומית האי מאן דכרכיה
חיויא לינחות למיא וליסחוף דיקולא ארישא
ולהדקיה מיניה וכי סליק עילויה לישדיה
למיא וליסלוק וליתי האי מאן דמיקני ביה
חיויא אי איבא חבריה בהדיה לירכביה ארבע
גרמדי ואי לא ח' לישואר נגרא ואי לא ליעבר
נהרא ובליליא לותביה לפוריא אארבעה
חביתא וניגני בי כוכבי ולייתי ד' שונרי
וליסרינהו בארבעה כרעי דפורייה וליתי
ד' שחפי ולישדי התם דכי שמע קלי אכלי
ליה האי מאן דרהיט אבתריה לירחיט בי
חלתא האי איתתא דחויא חיויא ולא ידעה
אי יהיב דעתיה עילוה אי לא יהיב דעתיה
עילוה תשלח מאנה ונשדייה קמיה אי
מכרך בהו דעתיה עילוה ואי לא לא יהיב
דעתיה עילוה מאי תקנתה תשמש קמיה
איבא דאמרי כ"ש דתקיף ליה יצריה אל
תשקול ממוזיה ומטופרה ותשדי ביה ותימא
ד' דישתנא אנא האי איתתא דעייל בה חיויא
ליפסעה ולתבוה אתרתי חביתא וליתי
בישרא שמנה ולישדי אגומרי וליתי אגנא
דתחלי וחמרא ריחתנא ולותבו התם

ק"י

חיויא דרבנן טרקיה דלית ליה אסותא. אע"ג דגבי זן דמא זן
אחותו של ר' ישמעאל צפרק ז' דמס' ע"ז (דף טו): קאמר
אלא עבר על דברי חכמים שנאמר ופורץ גדר ישכנו נחש אע"ג דלא
הוה ליה אסותא שהרי מת התם לא היה לו רפואה מומנת אל הכא

הרפואה היתה מומנת ונאכזה
ממנו כמול רע קאמר דלית ליה
אסותא: ול'יתי אגנא דתחלי.
משמע הכא דהנחש אוהב שחליים וכן
בשלהי דנדרים (דף טז): דקאמר ליה
נואף לבצל לא תיכול מהני תחלי
דטעמינהו חיויא ואל"כ יש צהן משום
גילוי ו) וצפרק ז' דמס' ע"ז (ז' וסס)
אמר דשחליים אין צהם משום גילוי
וי"ל דהתם לא ממש שחליים קאמר
אלא צהן דאמר התם (מס' ע"ז דף
טו.) וכן היו עושין צערי צבתות
בצפורי [נומנין חומן לתוך גריסין]
היו קורין אותו שחליים אי נמי בשיליה
נדרים (דף טז): מיירי דהוה ציה חלא
כדמסקינן התם צמס' ע"ז (דף ז')
אלא אית צהו חלא מיגרי צהו והכא
נמי חמרא מיגרי צהו: רב יוסף
אמר ויתום המצרי. ר"מ כל כך
מילתא מתק מספרו ואומר ל"ג א) אלף
צריש אלו עוצרין (פסחים מב): ונלרי
לר"י שמחקה משום דזיתוס המצרי
מותר לשמות דמניח צפרק צתרא
(דף קנז). ושון צוחשין את השמית
ושומין זיתוס המצרי ואומר ריב"א
דאין כריך למחוק דרב יוסף לא קאי
לפרש מי דקריס דמתני' אלף אמילתיה
דעולא קאי דאמר שיכרא בצללי מעלי
מינייהו ואומר רב יוסף דזיתוס
המצרי מעלי מינייהו מיהו משמע
כפירוש הקונט' דאמתני' קאי' מדלף
קאמר צהדיא זיתוס המצרי מעלי
מינייהו: ס"ס אגנא. ולא קאמר
וסמינך סמן סמן כדאמר בשיליה
צמה אשה (לעיל טו.) משום דשערי
לא כתיב צמך:
והסניח

וליסרוקניהו בהדי הדדי ולינקוט צבתא בידה דכי מירח ריחא נפיק ואתי
ולישקליה וליקלייה בנורא דאי לא הדר עילוה: כל האוכלין כו': כל האוכלין
לאיתויי מאי א"ל לאיתויי טחול לשינים וכרשינין לבני מעיים כל המשקין
לאיתויי מאי לאיתויי מי צלפין בחומץ א"ל רבינא לרבא מהו לשתות מי
רגלים בשבת א"ל תנינא כל המשקין שותה ומי רגלים לא שתו אינשי:
חוץ ממי דקלים: תנא חוץ ממי דקרים מאן דתנא מי דקרים שהם דוקרים
את המרה ומאן דאמר מי דקלים שיוצאין מן שני דקלי (ט) מאי מי דקלים
אמר רבה בר ברונא תרתי תלאי איבא במערבא ונפקא עינא דמיא
מבינייהו כסא קמא מרפי אידך משלשל ואידך כי היכי דעיילי הכי נפקי אמר
עולא לדידי שתי שיכרא דבבלאי ומעלי מינייהו והוא דלא רגיל ביה ארבעין
יומין רב יוסף אמר זיתום המצרי תילתא שערי ותילתא קורטמו ותילתא
מילחא רב פפא אמר תילתא חיטי ותילתא קורטמו ותילתא מילחא (וכמונא)
וסמינך ס"ס אגנא ושתי להו בין דבחה לעצרתא דקמיט מרפי ליה ודרפי
קמיט ליה: וכום עקרון: מאי כום עקרון אמר ר' יוחנן לייתי מתקל
זווא קומא אלכסנדריא ומתקל זווא גביא גילא ומתקל זווא כורכמא
רישקא ולישחקינהו בהדי הדדי לובה תלתא בחמרא ולא מיעקרא לירקונא
תרין בשיכרא ומיעקר לובה תלתא בחמרא ולא מיעקרא ואי לא לייתי תלתא
קפיוזי

מראשונים: והוא דלא רגיל למשחי שיכרא ככר עצרו מ' יוס: רב יוסף אמר זיתוס המצרי. הוא מי דקרים ועל שם שדוקרים את החולי:
סילתא קורטמו. כרכום: סיסני. כלי שנותנין צו תמרים כדאמרין בעלמא (ב"מ דף טו) ואי אגבהינהו צסיני קננהו. וסמינך דלא תחליף
שמעתתא שם כלי זה יהא לך סימן שיש צו שני סמכין רב יוסף אמר שערי: זין דבחה לעצרתא. זין פסח לעצרת: דקמיט. עשור: קומא אלכסנדריא.
שרף חילנות של אלכסנדריא: גביא גילא. חלו"ס בלע"ז: כורכמא רישקא. כרכום של גן קרו"ג אורינט"ל הגדל בצגנים: לובה. הך מלתא מיני
לישקייא בחמרא: ולא מיעקרא. אינה נעקרת מלייל לפי שהיין מפיג חווקן של סמנים ומתפאפה מן החולי: לירקונא פרי. מינייהו לישחי שיכרא
וזהו רפואתו: ומיעקר. מלהוליד: לובה סילתא בחמרא. הדר נקט ליה משום הך רפואת דנקט ואזיל: ואי לא כו'. כולהו לא מעלו אלף לובה:
קפיוזי

עין משפט
נר מצוה

לו א טושיע א"ת ס' שם
ספ"ו ח:

לעזי רש"י

אישקליט"א. עמקון קטן.
איטנליי"ש [טינליי"ש].
צבת.
קפיוזי. שח צלף.
אלו"ס. צרף.
קרו"ג אורינט"ל.
כרכום.

מוסף רש"י

דלית ליה אסותא. שאס
נפשו מת צבול שעבר על
דברי חכמים. לא תעלה
לו רפואה וימות. אם היה
מתפא מנשיה זו סופו
למות על ידי נשיבת חבריו
שעובר על דברי חכמים
חייב מיתה (ע"ז כו.). ופורץ
גדר. סוף של חכמים לעבור
על דבריהם. רשכנו נחש.
מיתה נדוי שמים, ולפי
שעבר בלשון פהלת גדר,
היכר בשלומין לשון נשיבת
נחש. שהוא דר בחורי נקבי
כמלי חמס פרושים (קהלת
י ח.). דישתנא. טעיקון
ד' דך ש' נשוס (סס כח.).
קורטמו. מוקיאל קרו"ג
(פסחים מב.).

מוסף תוספות

א. דחויא דרבנן לית
לי אסותא כלל שאפי'
אם רפואה קרובה לבא
ומדומנת לו, לא תצליח.
תוס' רבינו אלמנן ע"ז ס':
ד"ה חילא דרבנן. ב. לפרושי
מאי מי דקרים. תוס'
הר"ש.